

Аналіз готовності викладачів до професійної підготовки майбутніх операторів комп'ютерного набору у рамках компетентнісного підходу

Велика кількість науковців вбачає перспективи розвитку професійно-технічної освіти у впровадженні компетентнісного підходу. Впровадження його у професійно-технічній освіті здійснюється, зокрема, зусиллями Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України. Такий підхід передбачає радикальний перегляд існуючої думки про роль учня, перенаправляючи акцент з потреб самого учня на потреби суспільства.

Сучасні вимоги ринку праці до кваліфікованих робітників полягають, насамперед, у гнучкості їх мислення та діяльності. Професійно важливі якості сучасного фахівця точно окреслив науковець Е.Ф. Зеєр у спеціальній компетентності, під якою розуміє підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, вміння вирішувати типові професійні задачі та оцінювати результати власної праці, здатність самостійно здобувати нові знання та вміння зі спеціальності [1]. Наявність цих якостей програмує індивідуальний досвід успішної праці учня, запобігає перевантаженню, сприяє пізнавальній активності, ініціативі, раціональному використанню часу та засобів учіння.

У компетентнісному підході виділені загальні основоположні принципи, закономірності, та разом з тим він передбачає врахування специфіки спеціальності. Завдяки чому виділяються першочергові компетентності, яких має набути спеціаліст.

Аналіз спеціальності "оператор комп'ютерного набору" показав два основні напрями його підготовки: робота з інформацією та професійне користування комп'ютерною технікою. Тому для оператора комп'ютерного набору провідними компетентностями є інформаційна та самоосвітня, які виступають основними складовими професійної компетентності. Інформаційна компетентність полягає у набутті професійно важливих знань та умінь і достатньо повно формується у навчально-виробничому

процесі підготовки фахівців. Самоосвітня компетентність або компетентність "уміння вчитися" передбачає здатність до самостійного оновлення професійних знань і умінь професійного напрямку. Шляхи її формування ми вбачаємо у засвоєнні учнями фахових фундаментальних понять, якими при підготовці операторів комп'ютерного набору виступають загальні поняття з теорії інформації.

В рамках наукового дослідження щодо визначення педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх операторів комп'ютерного набору у професійно-технічних навчальних закладах (ПТНЗ) нами було проведено анкетування викладачів інформатики у професійно-технічних закладах м. Київ. Метою анкетування – визначити рівень інтеграції компетентнісного підходу в процес викладання курсу "Основи інформатики".

Першочерговим завданням було визначити, чи розділяють викладачі-практики терміни "компетентність" та "компетенція" і у якому відношенні, на їх думку, знаходяться данні поняття. Результати анкетування показали, що 50 % опитуваних вважають поняття "компетенція" ширшим за поняття "компетентність", 40 % мають протилежну думку, а 10 % респондентів ототожнюють данні поняття. Думки практиків дещо суперечать теоретичним дослідженням. В теорії поняття "компетентність" включає не тільки знання, вміння, навички та досвід, зазначенні в рамках компетенції, а охоплює також демонстрацію ставлень робітників до власної діяльності. Це призводить до думки, що практики в галузі професійно-технічної освіти не достатньо ознайомлені з теоретичними дослідженнями в галузі.

Думка педагогів з приводу місця інформатики серед дисциплін, які викладаються у ПТНЗ на прикладі її інтеграції з іншими предметами також виявилась суперечливою. Відомо, що метою проведення інтегрованих уроків в освітньому процесі є підсилення розуміння кожного з предметів у їх взаємозв'язку. На практиці ж 60 % викладачів інформатики відповіли, інтеграція цього предмету з іншими здебільшого розширює можливості

викладання саме другого предмету і не дає значного ефекту для ширшого розуміння тем з курсу інформатики.

Предмет "Основи інформатики" розглядається як курс вивчення комп'ютерної техніки та набуття навичок її практичного використання. В освітньому процесі дещо послаблена інша складова інформатики – робота з інформацією. Це підтверджують результати опитування, згідно яких хоча половина респондентів вважає, що складовим поняття "інформатика" – інформації і автоматичі має приділятися однакова увага при викладанні курсу "Основи інформатики", але 40 % опитуваних вважають за головне навчити учнів використовувати існуючі технічні засоби. Така точка зору не відповідає засадам компетентнісного підходу, в якому увага надається самоосвітній компетентності перед набуттям знань, вмінь та навичок.

Дана ситуація суперечить відповідям на інше питання, в якому 70 % викладачів відповіли, що в процесі вивчення предмету надають пріоритет розкриттю сутності загальних понять, таких як "документ", "база даних", "пошук" і т.д. Лише 30 % опитуваних надають перевагу правильності виконання учнями конкретних завдань, таких як, наприклад, створення документу у MS Word, встановлення зв'язків між таблицями в заданій базі даних, знаходження інформації в мережі Інтернет тощо.

Отже, результати опитування викладачів інформатики, які працюють у ПТНЗ, призвели до висновку, що велика кількість наукових праць, присвячених впровадженню компетентнісного підходу в освітній процес, зокрема ПТНЗ, не знайшла практичного застосування. Тому перспективний напрям дослідження ми вбачаємо у визначенні та описанні етапів впровадження компетентнісного підходу в процес викладання курсу "Основи інформатики".

Список використаних джерел:

Зеєр Е.Ф. Психология профессий: учеб. пос. для студ. пед. вузов / Е.Ф. Зеєр, 4-е изд. перераб. и доп. – М.: Академический проект: Фонд "Мир", 2006. – 336 с.